

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Віталій Вікторович СЛИНЬКО,

*аспірант відділу аспірантури
(ад'юнктури) і докторантури
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Бюро економічної безпеки України (БЕБ) є новим державним органом, створеним для забезпечення ефективного захисту економічних інтересів держави. Формування інституції обумовлено потребою у модернізації системи протидії економічним злочинам та гармонізації із сучасними міжнародними стандартами.

Правове регулювання діяльності Бюро економічної безпеки України є важливим елементом забезпечення належного функціонування цього органу. Закон України "Про Бюро економічної безпеки України" став основою для визначення завдань, функцій, правового статусу, організаційної структури та підходів до діяльності цієї установи. Згідно із законодавством, головним завданням Бюро є забезпечення економічної безпеки держави шляхом виявлення, попередження, припинення та розслідування правопорушень у сфері економіки. Особливістю адміністративно-правового статусу БЕБ є його незалежність від інших державних органів. Це передбачає автономність у прийнятті рішень, що дозволяє уникнути прямого впливу з боку інших структур та забезпечує об'єктивність у виконанні покладених на нього функцій. Закон також визначає, що Бюро функціонує як єдиний орган, уповноважений на боротьбу з економічними злочинами, що усуває дублювання повноважень і підвищує ефективність державної політики у цій сфері. Разом з тим, практичне застосування законодавчих положень виявляє низку проблем, пов'язаних із чіткістю їхнього формулювання. Наприклад, питання про співпрацю між Бюро та іншими правоохоронними органами не має достатньо деталізованих механізмів у законодавчій базі. Це може спричиняти конфлікти компетенцій та ускладнювати координацію діяльності між установами. Серед інших аспектів, які впливають на ефективність роботи Бюро, варто виокремити забезпечення його функціонування сучасними технологічними засобами та кваліфікованими кадрами. Закон передбачає, що Бюро має використовувати інноваційні методи аналізу, але на практиці впровадження цих механізмів вимагає значних фінансових та організаційних ресурсів.

На нашу думку, питання вдосконалення правового регулювання діяльності БЕБ є надзвичайно актуальним. Серед перспективних

напрямів є внесення змін до чинного законодавства для більш чіткого розмежування повноважень між Бюро та іншими органами, а також розробка процедур співпраці з міжнародними інституціями. Це дозволить посилити ефективність боротьби з економічними правопорушеннями, забезпечити прозорість діяльності Бюро та підвищити рівень довіри до нього з боку суспільства.

Законодавство, яке регулює діяльність Бюро економічної безпеки України, хоча і закладає основу для його функціонування, стикається з низкою проблем, які перешкоджають реалізації визначених завдань[1]. Однією з ключових проблем є недосконалість механізму взаємодії між БЕБ та іншими органами державної влади, зокрема Національною поліцією, Державною податковою службою, Службою безпеки України та іншими правоохоронними інституціями. Відсутність чітко прописаних процедур координації та співпраці часто призводить до дублювання функцій, конфліктів компетенцій і втрати ефективності в роботі[2]. Критичним викликом залишається забезпечення БЕБ сучасними технологічними ресурсами. Робота з великими обсягами інформації, аналітичний аналіз економічних злочинів та побудова ефективної системи моніторингу вимагають доступу до передових технологій і програмного забезпечення. Проте наявність технічного відставання і обмежений доступ до баз даних інших державних органів серйозно ускладнюють виконання оперативно-розшукових завдань[3]. Ще одним важливим аспектом є кадровий потенціал БЕБ. Створення висококваліфікованої команди фахівців, здатних працювати із сучасними методами аналізу і розслідування, є стратегічною необхідністю. Однак у поточних умовах спостерігається брак відповідної підготовки кадрів, а також низький рівень мотивації через фінансові та організаційні обмеження.

Питання міжнародної співпраці також потребує належного врегулювання. В умовах глобалізації економічних злочинів співпраця з міжнародними партнерами стає невід'ємною частиною роботи органів економічної безпеки. Однак законодавство не завжди створює сприятливі умови для такої взаємодії, що знижує ефективність роботи на міжнародному рівні. Недостатня деталізація законодавчих положень щодо внутрішньої організації та процедур діяльності БЕБ створює додаткові труднощі[4]. Це особливо проявляється у ситуаціях, коли рішення мають бути прийняті оперативно, а нормативна база не передбачає чітких алгоритмів дій. У результаті виникає правова невизначеність, що може стати підґрунтям для зловживань або невиконання завдань. Для подолання вказаних проблем необхідно провести системну ревізію чинного законодавства з метою усунення прогалин та суперечностей, забезпечити належне фінансування діяльності БЕБ, сприяти розвитку сучасних технологій у роботі органу, а також розробити стратегію підготовки та мотивації кадрів. Вирішення цих питань дозволить суттєво підвищити ефективність функціонування

Бюро економічної безпеки та зміцнити його роль у захисті економічних інтересів держави.

Підвищення ефективності діяльності Бюро економічної безпеки України є пріоритетним завданням, яке потребує впровадження низки комплексних заходів. Одним із ключових напрямів є оптимізація законодавчої бази, що регулює функціонування БЕБ. Це передбачає внесення змін до чинного законодавства з метою усунення правових колізій, забезпечення чіткого визначення повноважень Бюро та врегулювання питань співпраці з іншими державними органами. Такий підхід сприятиме створенню прозорої та зрозумілої нормативної основи, яка дозволить уникати конфліктів компетенцій і забезпечить стабільність у діяльності органу. Значну увагу слід приділити зміцненню кадрового потенціалу Бюро. Впровадження спеціалізованих програм підготовки, орієнтованих на міжнародний досвід у сфері боротьби з економічними злочинами, дозволить формувати висококваліфіковані команди[5]. Додатково важливо створити механізми професійного розвитку та мотивації, що забезпечить залучення і утримання фахівців, здатних ефективно працювати з сучасними викликами. Технічна модернізація є ще одним важливим аспектом, який потребує уваги[6]. Використання передових технологій для аналізу, моніторингу та розслідування економічних злочинів стане основою для ефективного функціонування БЕБ. Це включає забезпечення доступу до сучасного програмного забезпечення, баз даних інших державних органів та розробку власних інформаційно-аналітичних платформ. Впровадження інноваційних рішень дозволить значно підвищити оперативність і якість виконання завдань. Розширення міжнародної співпраці також має ключове значення для вдосконалення діяльності БЕБ. Участь у глобальних ініціативах, спрямованих на протидію економічним злочинам, сприятиме обміну досвідом і найкращими практиками з іноземними партнерами. Це дозволить підвищити професійний рівень працівників Бюро та вдосконалити методи розслідування транскордонних злочинів[7]. Участь у міжнародних організаціях і розвиток спільних проєктів забезпечать ефективніший захист економічних інтересів держави в умовах глобалізації.

Ми вважаємо, що для забезпечення цих змін важливо створити чіткий план стратегічного розвитку БЕБ, у якому будуть визначені пріоритети, етапи та ресурси, необхідні для їх досягнення. Комплексний підхід до вдосконалення адміністративно-правового статусу Бюро дозволить значно підвищити його ефективність, сприятиме зміцненню економічної безпеки держави та формуванню довіри до його діяльності з боку суспільства.

Викладене дає підстави констатувати, що Бюро економічної безпеки України виконує ключову роль у захисті економічних інтересів держави, проте його ефективність залежить від комплексного вирішення наявних проблем та вдосконалення організаційних і правових механізмів. Для досягнення високих стандартів функціонування Бюро необхідно усунути

правові колізії в чинному законодавстві, що регулює його діяльність, забезпечити належну координацію з іншими державними органами та створити чіткі процедури взаємодії. Особливу увагу слід приділити формуванню професійного кадрового складу, здатного відповідати сучасним викликам, шляхом розробки і впровадження інноваційних освітніх програм і систем мотивації. Технічна модернізація є ще одним невід'ємним елементом підвищення ефективності БЕБ. Забезпечення доступу до передових технологій, сучасних інформаційних ресурсів і баз даних сприятиме швидшому та якіснішому виконанню завдань із виявлення і розслідування економічних злочинів. Не менш важливим є розширення міжнародної співпраці, що дозволить інтегрувати досвід провідних іноземних інституцій, покращити координацію з міжнародними партнерами та ефективно протидіяти транскордонним загрозам. Реалізація зазначених заходів потребує стратегічного підходу, який включатиме чітке планування, належне фінансування та моніторинг досягнення визначених цілей. Вдосконалення адміністративно-правового статусу Бюро стане запорукою підвищення його інституційної спроможності, забезпечення прозорості роботи та формування довіри суспільства. У підсумку це сприятиме не лише ефективнішому захисту економічної безпеки України, а й укріпленню її міжнародного авторитету у сфері боротьби з економічними правопорушеннями.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про Бюро економічної безпеки України" від 28 січня 2021 року № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
2. Бутко А.О. Організаційно-правові аспекти діяльності Бюро економічної безпеки України. Юридичний вісник. 2023. № 3. С. 24-30. DOI: <https://doi.org/10.32782/law.2023.3.24>
3. Шкурат С.М. Інституційна спроможність Бюро економічної безпеки України: проблеми та перспективи. Економічна безпека держави: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ. КНЕУ. 2023. С. 71-76.
4. Ткаченко В.М. Законодавче регулювання діяльності Бюро економічної безпеки: порівняльний аналіз із зарубіжними практиками. Публічне право. 2023. № 1. С. 89-94. DOI: <https://doi.org/10.32631/publiclaw.2023.1.89>
5. Підгорна Н.О. Технічне забезпечення та інформаційно-аналітична робота Бюро економічної безпеки України: виклики сучасності. Актуальні питання безпеки та захисту економіки: зб. матеріалів наук.-практ. семінару. Харків. НЮУ ім. Ярослава Мудрого. 2024. С. 52-58.
6. Гриценко О.В. Міжнародне співробітництво у сфері економічної безпеки: роль Бюро економічної безпеки України. Право і суспільство. 2024. № 4. С. 37-42.
7. Ковальчук І.П. Вдосконалення правових механізмів діяльності Бюро економічної безпеки. Теорія і практика публічного управління. 2023. № 2. С. 45-50.